

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/49533

Sayı : 43728771-610.00-4143
Konu : 7/49533 Sayılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 20.08.2014 tarihli ve 43452547-120.00-191980 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/49533 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(6 Sayfa)

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

yusuf.unal@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 9DPO-N8MB-8HZN kodu ile yapılabilir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL'IN YÖNELTTİĞİ 7/49533 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:

Soru 1: Şanlıurfa ilimiz başta ekonomik kalkınma açısından Türkiye’de diğer iller arasında kaçınıcı sırada yer almaktadır?

Cevap 1: İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasını baz aldığımızda Şanlıurfa ili 73. sırada yer almaktadır.

Soru 2: Şanlıurfa ilinin ekonomik kalkınma anlamında geri kalma sebepleri nelerdir?

Cevap 2: Şanlıurfa İlinin alt sıralarda görülmesinin sebebi, yapılan yatırımların etkisinin henüz arzu edilen seviyeye ulaşmamış olmasıdır. Sulama yatırımları başta olmak üzere eğitim, sağlık, kırsal-kentsel altyapı, turizm, sanayi gibi sektörlerde gerekli yatırımlar yapılmıştır/yapılmaktadır. Fakat bu yatırımların İlin gelişmişlik düzeyine etkisinin somut bir şekilde görülmesi için biraz daha zamana ihtiyaç vardır.

Soru 3: Bakanlığınız bu durumu iyileştirici herhangi bir işlemi bulunacak mıdır? Bakanlığınız bu konuda hangi işlemi gerçekleştirmeyi planlamaktadır?

Cevap 3: Hükümetimiz Şanlıurfa İlimizin ekonomik ve sosyal gelişmesini hızlandırabilmek amacıyla başta sulama yatırımları olmak üzere kamu altyapı yatırımlarına büyük önem verirken, özel kesim yatırımlarının artırılması için de Yatırım Teşvik Sistemiyle önemli teşvik mekanizmalarını uygulamaya koymuştur.

Kamu Yatırımları

Yıllık Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Yıllık Programlar ve kamu yatırım önceliklerinin belirlendiği Yüksek Planlama Kurulu Kararlarında yer alan öncelikler çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan yatırım programı hazırlama esasları genelgelerinde belirtilen sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Kamu kaynaklarından finanse edilecek kamu yatırım projelerini kapsayan Yatırım Programındaki ödenek tahsisleri il bazında değil kuruluş ve proje bazında yapılmaktadır. Bununla beraber, Yatırım Programları hazırlanırken sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında; kalkınmada öncelikli, doğal afet yaşanan ve bölgesel gelişme planları kapsamında yer alan illerdeki projeler göz önünde bulundurulmaktadır.

Kamu yatırımı denildiğinde, genel ve özel bütçeli kuruluşların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, fonların, İller Bankasının ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar yanında belediye yatırımları da anlaşılmaktadır. Bu sayılanlardan belediyeler hariç diğer kuruluşların projeleri, Kalkınma Bakanlığınca hazırlıkları yürütülen Yılı Yatırım Programlarında yayımlanmaktadır. Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projelere, toplama dahil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer verilmektedir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından, Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek “Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı” adıyla yayımlanmaktadır.

Ancak; bazı kamu yatırım projelerinin niteliği gereği (örneğin birkaç ili birden ilgilendiren karayolu, demiryolu, enerji, doğalgaz, petrol iletim hattı projeleri gibi) birden fazla ilimizde yer alması, benzer nitelikli işlerin bir proje altında toplulaştırılması, bazı projelerin yerinin birden fazla il veya “muhtelif” olarak belirtilmesi gibi sebeplerle; kamu yatırım ödeneklerinin yaklaşık yarısının il bazında tasnifi yapılamamakta, bu yatırımlar “muhtelif iller” kapsamında gösterilmektedir. Muhtelif iller kapsamındaki yatırımların ne kadarının hangi ilimizle ilgili olduğunu belirlemekte zorluklar bulunmakta, bu nedenle bu yatırımlar il bazındaki rakamlara dahil edilmemektedir. Dolayısıyla il bazında belirtilen yatırımlar illerin bütün yatırımlarını kapsamamaktadır. Değerlendirme yapılırken, illerin muhtelif iller kapsamındaki yatırımlardan da pay alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, bazı kamu projelerinin bir il sınırında yer alsa bile faydalarının diğer illere yayılan bir nitelikte olduğu görülmektedir. Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkan ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır. Örnek vermek gerekirse; Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşaatı devam eden baraj projeleri Artvin ili kamu yatırımlarını artırmaktadır. Fakat bu yatırımlar sadece Artvin iline değil tüm ülkeye fayda sağlamaktadır. Yine başkent olması nedeniyle Ankara ilinde bakanlıkların, genel müdürlüklerin ve birçok kurumun merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle bu kurumların makina-teçhizat, bina ve bakım-onarım gibi projeleri Ankara ilinde görünmektedir. Oysa bu yatırımlar tüm ülkeyi ilgilendiren nitelikte yatırımlardır.

Bu hususlar göz önünde bulundurulmak kaydıyla Şanlıurfa İlimize yapılan kamu yatırımları 2003-2014 döneminde önemli artışlar kaydetmiştir. Nitekim Muhtelif Yatırımlar kalemine yapılan tahsisler hariç bu İlimize 2003 yılında 274,9 milyon TL’lik ödenek tahsis edilmişken, bu tahsis sürekli artış kaydederek 2014 yılında 1 milyar TL’nin üzerine çıkmıştır. Şanlıurfa İlimizde yıllar itibarıyla 2014 yılına kadar yürütülen, eğitim, sağlık, spor ve kültür tesislerinin, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri ile tarım/sulama tesislerini de kapsayan altyapı projelerinin ve diğer kamu yatırım projelerinin listesine, başlama-bitiş tarihi, karakteristiği (kapsamı), proje tutarı, kümülatif harcaması, başlangıç ödeneği gibi bilgileriyle beraber, <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/index.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

Sonuç olarak Şanlıurfa İlimizde toplumumuzun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkânlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır. Gelecekte de sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri de dikkate alınarak illerimizde Hükümetimiz tarafından gerekli yatırımlar yapılmaya devam edilecektir.

GAP Eylem Planı

Hükümetimizce yapılan ve bölgeyi de ilgilendiren önemli çalışmaların birini de GAP Eylem Planının yenilenmesi ve 2014-2018 dönemi için belirlenen öncelikler çerçevesinde bölge illerine yönelik yatırım ve diğer ekonomik ve sosyal sektörlerle ilişkin faaliyetlerin desteklenmesi oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu eylem planının yürürlüğe girmesi planlanmaktadır.

Özellikle GAP Eylem Planı (2008-2012) ile planlanan ve uygulanan faaliyetler ile 2014-2018 yıllarını kapsayacak II. GAP Eylem Planı kapsamında yapılacak yatırımlar içinde sulama yatırımlarına ağırlık verilmektedir. GAP ile toplam 1,8 milyon hektarlık bir arazi sulanacak ve bunun da yarısından fazlası Şanlıurfa il sınırları içinde olacaktır. Sulamaların tamamlanması ile tarımsal üretimde ve hammadde arzında büyük bir artış, bu tarımsal üretimin işlenip değerlendirilmesi için de önemli sanayi yatırımları gerçekleşecektir. Dolayısı ile sanayi gelişmişlik beraberinde istihdam artışı başta olmak üzere diğer sektörleri de pozitif etkileyerek topyekun bir kalkınma gerçekleşmiş olacaktır.

Proje (GAP) tamamlandığında, Şanlıurfa İli kısa süre içinde gelişmişlik basamaklarını hızla tırmanarak üst sıralarda hak ettiği yeri alacaktır. 2008 yılından bu yana GAP yatırımları için ayrılan bütçe ortalama %7'den %12-14'e çıkarılmıştır. GAP kapsamındaki faaliyetler büyük bir özen ve hızla yürütülmektedir. Aynı önem ve hassasiyetle yürütülmeye devam edilecektir.

Tarımsal Gelişmeye Yönelik Faaliyetler

Şanlıurfa'nın ekonomik kalkınmasına katkıda bulunulması amacıyla, tarım alanında ilde sulama, arazi toplulaştırma ve arazi ıslahı gibi altyapı hizmetleri ile birlikte halkın gelir seviyesinin ve yaşam standartlarının yükseltilmesine yönelik yatırımlar gerçekleştirilmektedir.

Tarım sektörünün canlanması amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerde tarımsal altyapının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara öncelik verilmektedir. Bu kapsamda, arazi toplulaştırma çalışmalarına büyük ölçüde hız verilerek tarımsal üretimde verimliliğin ve karlılığın önündeki en önemli kısıtlardan biri olan arazi parçalılığı sorunu ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte, yapılan sektör analizleri çerçevesinde Şanlıurfa ilinin de içinde yer aldığı havzalarda üretim yapısının geliştirilmesini teşvik edici bir şekilde destekleme çalışmaları uygulanmaya devam edilecektir.

Bir diğer tarımsal altyapı çalışması olarak, yanlış uygulamalar nedeniyle çoraklaşan ve kullanılamaz duruma gelen Harran Ovası'ndaki önemli genişlikteki arazi yapılan ıslah çalışmaları sonrası tarıma elverişli hale getirilmiştir. Islahı gerçekleştirilen söz konusu araziler ile diğer alanlarda benzer sorunların yeniden yaşanmasının önüne geçmek amacıyla gerekli altyapı ve eğitim-yayım çalışmalarına devam edilmektedir.

Tarımdan geçimini sağlayan nüfusun gelir düzeyinin artırılması, tarım ve sanayi entegrasyonunun sağlanması, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, alternatif gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması, işletmelerin modernizasyonu, gıda güvenliği ve güvenilirliğinin temini amaçlarıyla çeşitli destekler verilmektedir. Bu kapsamda, başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının tarımsal destekleme bütçesinden sağlanan kaynaklar önem taşımaktadır.

Şanlıurfa'nın da içinde yer aldığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesinde büyükbaş hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla 2009 yılından buyana uygulanmakta olan özel hayvancılık programı, kamunun bölgenin ihtiyaçlarını dikkate alarak üreticilerinin gelir seviyesini yükseltmek amacıyla sağladığı önemli bir ayrıcalıktır. Program kapsamında, modern tesislere ve yüksek genetik materyale sahip işletmelerin kurulmasını temin etmek amacıyla girişimcilerin yatırımlarına önemli oranda hibe desteği sağlanmaktadır.

Söz konusu mali desteklerin yanı sıra kırsal alanda faaliyet gösteren halkın her türlü tarımsal faaliyet konusunda bilinçlendirilmesi, sektördeki gelişmelerden ve yeniliklerden haberdar edilerek bunlardan yararlanmalarının sağlanması amacıyla, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yaygın taşra örgütü ile GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından çiftçi eğitim ve yayım çalışmaları yürütülmektedir. Bunlara ilave olarak, Ziraat Bankası ile Tarım ve Kredi Kooperatifleri kanalıyla kullanılan faiz destekli kredi imkanları da, finansmana ulaşımın kolaylaştırılması bakımından çiftçilere sunulan önemli bir imkandır.

Özel Yatırımların Teşviki

Bilindiği üzere yatırımcılara yönelik desteklerimizin ana omurgasını Ekonomi Bakanlığımız koordinasyonunda sağlanan yatırım teşvikleri oluşturmaktadır. Yeni Teşvik Sistemi 2012 yılında kapsamlı bir revizyona tabii tutulmuş olup, teşvik oranlarında ve uygulamalarda bazı iyileştirmeler

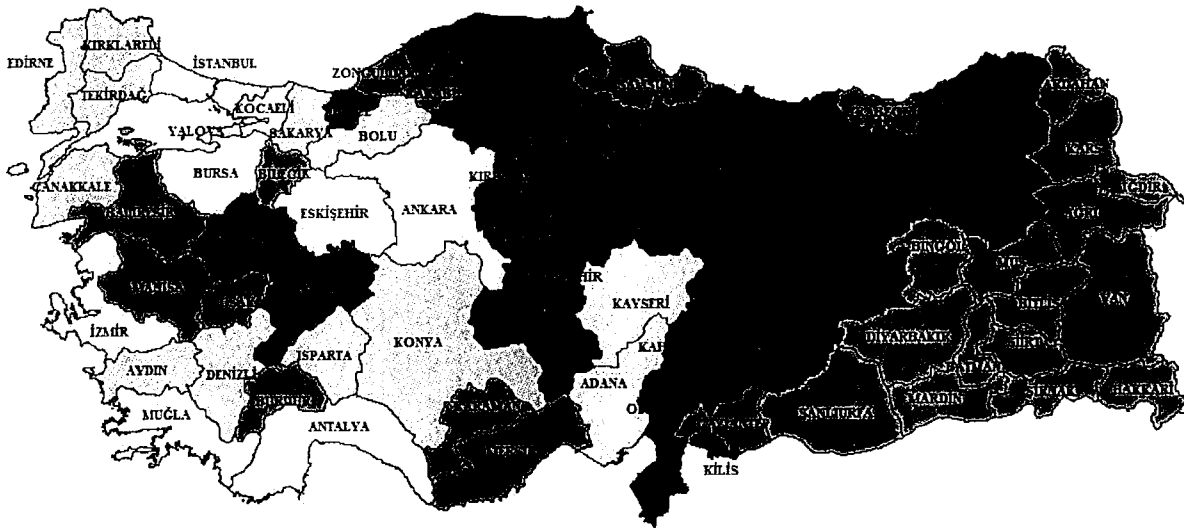
yapılmıştır. Ayrıca yeni teşvik sisteminde Kalkınma Ajanslarının yereldeki örgütlenmesinden faydalanmak ve sistemin izlemesi ve değerlendirmesinin daha etkili yapılmasını temin etmek üzere, Ajanslara teşvik belgesi düzenlenmesi, belge kapsamında gerçekleştirilen yatırımların izlenmesi ve tamamlama vizesi işlemlerinin sonuçlandırılması konularında yetki verilmiştir.

Yeni Teşvik Sistemi; Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, Stratejik Yatırımların Teşviki ve Genel Teşvik Uygulamaları olmak üzere 4 ana bileşenden oluşmaktadır. Yatırımcılar, yatırımların büyüklüğüne, sektörüne, yerine ve üretecekleri mal veya hizmete göre uygun olan destek uygulaması kapsamında desteklenmektedir.

Bölgesel Teşvik Uygulamalarının temel hedefi illerin üretim ve ihracat potansiyellerini artırmak suretiyle iller arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmaktır. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiştir. Bölgelerin gelişmişlik seviyelerine¹ göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Türkiye'deki tüm iller ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeylerine göre 6 bölgeye ayrılmış olup bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır.

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamındaki destek unsurlarının oran ve süreleri gelişmiş bölgelerden daha az gelişmiş bölgelere doğru kademeli olarak artacak şekilde kurgulanmış ve böylece bütün illerin gelişmişlik seviyesine göre teşvik araçlarının sağladığı yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır

Bölgesel Teşvik Kademeleri

Yeni Teşvik Sistemi Kademeleri					
1.Kademe (3)	2.Kademe (13)	3.Kademe (12)	4.Kademe (17)	5.Kademe (16)	6.Kademe (15)

Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında desteklenen yatırımlara sağlanan destek unsurları ve bu desteklere ilişkin oran ve süreler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

¹ Yeni Teşvik Sisteminde bölgesel kademelenmeye esas teşkil eden çalışma, Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yenilenen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'dir.

Tablo: Bölgesel Teşvik Uygulamalarında Sağlanan Destek Unsurları ve Oranları

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi		YOK	YOK	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz/Dövizle Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Şanlıurfa ili teşvik sisteminde 6. Bölge’de yer almaktadır. Yatırım tutarı 500 Bin TL üzerindeki yatırımlar genel teşvik sisteminde KDV ve gümrük vergisi istisnasından faydalanmaktadır. 2001 yılından itibaren² Şanlıurfa ilinde 583 yatırım teşvik belgesi alınmış olup bu yatırımlar neticesinde yaklaşık 3,2 Milyar TL tutarında yatırım yapılması öngörülmüştür. Bu yatırımlar kapsamında yaklaşık 26 Bin kişilik istihdam oluşturulması beklenmektedir.

Yatırım teşvik sistemi haricinde Ekonomi Bakanlığımız bünyesinde ihracatı artırmaya yönelik destekler de mevcuttur. Bunlar arasında fuarlara katılım, pazar araştırması, istihdam, marka ve tanıtım destekleri bulunmaktadır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde yatırımcılara ve girişimcilere destekler devam etmektedir. KOSGEB vasıtasıyla işletmelerin üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler desteklenmektedir. TÜBİTAK vasıtasıyla Ar-Ge, teknoloji geliştirilmesi, patent alımı ve teknoloji transferi gibi alanlarda proje bazlı destekler verilmektedir. Girişimciliğin geliştirilmesine yönelik destek programları da bulunmakta, bu alana yönelik, girişim sermayesi fonlarının desteklenmesi gibi yenilikçi destek modelleri uygulanmaktadır. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bunlara ek olarak üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmeye yönelik San-Tez Destek Programı kapsamında destekler sağlamaktadır.

² Ekonomi Bakanlığı verilerinden 31.04.2014 itibariyle elde edilmiştir.

Koordinasyonu Bakanlığımız tarafından sağlanan kalkınma ajansları, çeşitli alanlarda farklılaşmış destek mekanizmaları vasıtasıyla bölgelerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Kentsel yaşam kalitesinin artırılmasından KOBİ'lerin desteklenmesine, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesinden Ar-Ge ve yenilik (inovasyon) faaliyetlerinin geliştirilmesine kadar farklı pek çok alanda destek programları uygulanmaktadır.

Onuncu Kalkınma Planı döneminde uluslararası doğrudan yatırımların, yeni yatırımlara ve ek üretim kapasitesi oluşturacak alanlara yönlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede; il ve bölge düzeyinde yatırım destek ve tanıtım stratejileri hazırlanacaktır. Ayrıca Türkiye'de iş ortamının gelişimi kapsamında 10. Kalkınma Planındaki reform programlarından biri olarak "İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi Öncelikli Dönüşüm Programı" yer almaktadır. Program çerçevesinde iş ve yatırım ortamının öncelikli sorunlarına odaklanılarak, yatırımcının karşılaştığı belirsizliklerin giderilmesi ve sorunların hızla çözülmesi, bunun için mevcut mekanizmaların iyileştirilerek yatırımların artırılması amaçlanmaktadır.

Kalkınma ajansları bünyesinde illerde faaliyet gösteren yatırım destek ofisleri, sahada birebir yatırımcı ile irtibat kurup, yatırımcının talep ettiği hizmetleri ücretsiz olarak sunmaktadır. 81 ilde yatırım destek ofisi kurulmuş ve mevcut durumda toplamda 210 personel ile faaliyetlerini yürütmektedir. Kuruldukları günden bu yana yatırım destek ofisleri; 65 binden fazla yatırımcıya çeşitli konularda danışmanlık hizmeti sağlamış; kurum ve kuruluşlara 15 binden fazla ziyaret gerçekleştirmiş; 5 bin kişiye girişimcilik, dış ticaret konularında eğitim sağlamış; 2.500'den fazla yurt içi ve dışı tanıtım organizasyonlarına katılım sağlamıştır. Yatırım destek ofisleri, faaliyet gösterdikleri illerin iş ve yatırım ortamını yerli ve yabancı yatırımcılara tanıtmak üzere ulusal ve uluslararası fuar ve etkinliklere katılım sağlayarak yatırımcının ayağına kadar gitmektedir. Yatırım destek ofisleri, yatırımcılar için yatırımın her aşamasında yatırımcıya hizmet vermektedir. Aklında olgun bir iş fikri olmayan ancak sermayesi ile bir şeyler yapmak isteyen yatırımcının fikir danıştığı bir ofis olmanın yanında, yatırımını gerçekleştirmiş ancak işletme aşamasında sorunlar yaşayan yatırımcılara da hizmet sağlamaktadırlar.

Soru 4: İşbu önerge tarihine kadar Bakanlığınızın herhangi bir işlem yapmamasının gerekçeleri nelerdir?

Cevap 4: Hükümetimizin Şanlıurfa'nın ekonomik ve sosyal gelişmesinin hızlandırılmasına yönelik çalışmaları artarak devam edecektir.